

**EXIMI-//VM PLANEQVE DIVI-//NVM OPVS
INCOMPARABILIS// Theologi Dionysij, professione
Car//thusiani, in quo opere contine[n]tur// quinque
humanae uitae specu//la**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1540

De morte semper & ubiq[ue] timenda & expecta[n]da. Cap. VI.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55481](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55481)

rissime si prudenter periculum tuum, quod de temporali mundi honore incurris, aduerteres, proculdubio animum tuam a seculi uanitatibus cohiberes.

De morte semper & ubiq; timenda & expectanda.

CAP. VI.

MEMOR esto, quoniam mors non tardat, scribitur Ecclesiast. decimo quarto. Quam multa bona cōferat homini mortis memoria, in multis sacrae scripturae loci declaratur. Vnde ecclesi. dicit: Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis. Vbi beatus Bernardus ita ait: Summa felicitas est meditatio mortis assidua. Hanc ubicunq; homo perrexerit, secum portet, & in æternū non peccabit. Item August. Nihil sic reuocata peccatis sicut frequens meditatio mortis. Hæc est enim quæ facit hominem se humiliare, omnia contemnere, & poenitentiam aggredi, siue acceptare. Hieronymus. Facile contemnit omnia, qui semper cogitat se moriturum. Nam concupiscentia oculorum contemnitur, quando aliquis cogitat se tam breuiter omnia relicturum. Concupiscentia carnis despicitur, dum quis considerat quod corpus suū proprium quasi in instanti erit cibus uermium. Superbia uitæ spernitur, dū quis hoc corde ponderat quod ille qui uult modo esse super alios, ponetur in terra subtus pedes omnium. Vtinam attendere omnes reges & principes & diuitijs abundantes in hoc mundo, quomodo a tam amplis palacijs sunt deferendi ad sepulchrum tam strictum, & e palacijs tam luminosis & fulgidis ad sepulchrum tam horridum & obscurum. Et a palacijs floridis & pictis imaginibus adornatis ad sepulchrum tam fetidum, & a palacijs sic tebus omnibus superplenis, ad sepulchrum tam in-

Q v na

SPECVLVM

Indigens & egenū. Et à palacijs filijs & famulis ador-
 natis, ad sepulchrum sic uacuum, sic à filijs & amicis
 derelictum. O ubi est illa præterita pompa, ubi præte-
 rita gloria ubi famulorum subsequentium turba. ubi
 uestimenta illa tam fulgida, ubi cultura illa tam mol-
 lis & tenera, ubi fercula illa tam uaria & diuersa? Heu
 qui paulo ante uiuebat in delicijs in palacio, totus nūc
 educatur à uermibus in sepulchro. Vnde Innocētius pa-
 pa. Heu fratres attendite. Ecce enim qui paulo ante in-
 clytus & diues residebat in domo, ecce quam pauper
 iacet in tumulo, & qui gloriosus incedebat in aula, ec-
 ce quam deformis & despectus iacet in tumba, & qui
 uescebarur in delicijs in coenaculo, ecce nunc consu-
 mitur à uermibus in sepulchro. De hac etiam memo-
 ria mortis sic scribit Petrus Damianus ad quandam
 comitissam. Pensandum sæpe est cum iam peccatrix
 anima uinculo carnis incipit absolui, quā amaro ter-
 rore concurritur, quantis mordacis conscientiaē stimu-
 lis laceratur, recollit uetita quæ commisit, uidet man-
 data quæ negligenter implere contempsit, dolet in-
 dulta pœnitentiæ tempora se se inaniter percepisse, plo-
 rat immobilem districtæ ultionis articulum incurabi-
 liter imminere. Manere satagit, exire compellitur, re-
 cuperare uult tempora perditā, sed non auditur. Post
 terga respiciens totius transactæ uitæ cursum uelut
 unum breuissimum deputat itineris passum. Antese
 oculos dirigit, & infinitæ perennitatis spacia depre-
 hendit. Plorat itaq; quia in tam breui spacio acquire-
 re potuit omnium lætitiā seculorum. Desiet etiam
 se propter tam breuis illecebræ uoluptatem, inenar-
 rabilem perpetuæ suauitatis amississe dulcedinem. Erub-
 bescit quia propter carnē quæ uermib⁹ erit obnoxia.

animam neglexit quæ choris angelicis erat inferenda. Iam radios mentis atrollit, & cum diuitiarum immortalium gloriam contemplatur, eam propter uitæ huius inopiam se perdidisse confunditur. Cumque sub se reflectit oculos ad huius mundi uallem tetramque caliginem, super se uero miratur æterni luminis claritatem, liquido deprehendit, quia totum nox erat & tenebræ, quod in hoc mundo amauit. Interea oculi contabescunt & ueruntur in capite, pectus palpitat, raurum guttur anhelat, paulatim dentes nigrescunt, pallescunt ora, membra cuncta rigescunt, uenæ rumpuntur in corpore, cor scinditur in dolore. Dum hæc itaque & huiusmodi tanquam uicina morti præcedentia famulantur officia, assunt omnia gesta simul & uerba, nec etiam ipsæ cogitationes desunt, quæ omnia amarum aduersus actorem testimonium reddunt. Coaceruantur cuncta ante respicientis oculos, & conspiciere refugit coæctus & inuitus attendit. Adest præterea hinc horrenda dæmonum turba, illinc uirtus angelica, in illo qui medius est liquide deprehenditur cui parti iure possessio uendicetur. Nam si pietatis in eo inueniantur insignia, uisitacionis angelicæ blanditijs delinitur, atque harmoniacæ melodiæ dulcedine ut exeat prouocatur. Quod si eum sinistrae partimertorum nigredo & fœditatis squalor adiudicet, intolerabili mox terrore concutitur, repentini impetus uolentia perturbatur, præcipitanter inuaditur, ac de misero carnis ergastulo uiolenter exire compellitur. Tunc anima uadit ad labia. Et interrogant labia, quid uis o anima? Respondet anima & dicit: Exire me oportet. Dicunt ei labia: Non p nos intrasti, nec p nos exibis. Tunc uadit ad nares. Et respondet

nares

SPECVLVM

nares sicut labia. Postea uenit ad oculos, deinde ad aures, & non potest per eas exire. Tandem ad summitatem capitis uadit & ibi exit, quia ibi intrauit. Tunc sedet super uerticem capitis circumspiciens huc atque illuc, tunc conspicit maximam tristitiam, si est damnanda & dicit ad seipsam: O tu maledicta anima excommunicati latronis, furis, adulteri, fornicatoris, periuri. Quando tunc circumspicit illa infelix anima, uidet uestem suam quam habuit in fonte baptismatis candidam & immaculatam, nigriorem pice & coruo. Tunc miserabiliter suspirat dicens cum horribili fletu et clamore: Heu heu quis mutauit uestem meam: Nonne uestis mea candidior erat niue? & modo immundior est pice & nigrior coruo. Tunc apparet diabolus qui seduxit eam, & quem ipsa secuta est in hoc mundo, angelus scilicet Satanae dicens ei: Noli mirari amica mea. Ego sum qui preparauit tibi hanc uestem, sed tu sola non es indura tali, sed maior pars totius mundi. Tunc dicit anima: Quis es tu? Diabolus respondet dicens: Nonne ego iam dixi tibi, quia ego sum qui preparauit tibi has uestes, & uiam meam ostendi tibi, mihi quoque in omnibus obedisti & credidisti, & laborasti mecum, omne consilium meum fecisti. Ideo habitabis mecum in regno, ubi tristitia sine letitia, ubi fames sine cibo, ubi sitis sine potu, ubi tenebrae sine luce, ubi fetor sine bono odore, ubi dolor sine solatio, ubi planctus sine remedio, ubi fletus sine interuallo, ubi clamor sine silentio, ubi ululatus sine moderantia, ubi ignis inextinguibilis sine refrigerio, ubi uetus ualidus sine tranquillitate, ubi frigus sine modo, ubi calor sine termino, ubi omne malum sine omni bono. O amica mea surge ueni mecum. Ecce angeli inferni ueniunt obuiam tibi & cantabunt tibi canticum doloris

ris & tristitiæ, canticū amarū ualde Tunc etiam ap-
 rebit ei angelus dei, cui ipsa cōmissa fuerat a deo & di-
 cet: Beatus qui uitauit hanc uestem in mundo. O quā
 infelix es o amica diaboli, o maledicta creatura, o ma-
 ledictio dei omnipotentis, tecum tui & non uidisti
 me, docui & noluisti me intelligere, consului tibi &
 noluisti audire me. Vade ergo modo in manus damo-
 num, & uide locum tartareum qui præparatus est ti-
 bi, iam opera tua iudicauerunt te. Extunc uero quis
 explicare ualeat quot armatæ iniquorum spirituum
 acies in insidijs lateāt, quot frementes cunei teralibus
 telis instructi tunc insurgant, a quibus infelix anima
 ad æterna supplicia cum amaritudine pertrahitur, cū
 que derisorie improperantibus peccata sua & dicen-
 tibus: O quantum superbisti. Ucusque? O quam splen-
 dide epulata es? O quam curiose uestita fuisti? O quam
 fortis, o quam uelox fuisti? Dic nobis cur modo non
 superbis, cur modo non epularis, cur modo non ua-
 ric uestiris? Cur modo non habes curam de diuitis tu-
 is, cur modo non solaciaris cum uxore tua, cum filijs
 & filiabus & amicis? Cur non loqueris eis? Anima ue-
 ro misera corpori suo maledicit ita dicens: O templū
 diaboli, opera tua polluerunt me, o maledicta terra,
 o habitatio satanæ, surge cito & ueni mecum, ut uide-
 as loca tormentorum, quæ sunt mihi præparata pro-
 pter te, in quibus ero ego usque ad diem iudicij, tu ue-
 ro ex tunc mecum eris in eadem damnatione in æter-
 num. Maledicti sint oculi tui, quia noluerunt uidere
 lucem ueritatis & uiam iustitiæ. Maledictæ sint au-
 res tuæ, quia noluerunt uerba uitæ æternæ audire.
 Maledictæ sint nares tuæ, quia noluerunt odorem san-
 ctarum uirtutum admittere. Maledicta sint lingua &
 labia tua, quia non gustauerunt æternæ patriæ gau-
 dia,

S P E C V L V M

dia, nec aperuerunt osium oris ad laudem sui creatō
 ris. Maledictæ sint manus tuæ, quia per eas non sunt
 porrectæ pauperibus eleemosynæ. Maledicta sint pe-
 ctoris tui præcordia, quia eructabant pessima cōsilia.
 Maledicti sint pedes tui, quia ecclesiæ Christi non uisi
 fauerunt ædes. Maledicta sint omnia mēbra tua, quia
 cælorum mihi exemerūt gaudia. Maledicta sint omnia
 opera tua, quia æterna mihi adepta sunt supplicia. Ec-
 ce charissime, de quanto periculo te potes liberare, de
 quam magno timore eripere, si modo semper timo-
 ratus fueris, & de morte suspectus. Stude nunc taliter
 uiuere, ut in hora mortis ualeas potius gaudere quā
 timere. Disce nunc mori mundo, ut tunc incipias uiue-
 re Christo. Disce nunc omnia contemnere, ut tunc pos-
 sis libere ad Christum pergere. Castiga nunc corpus
 per penitentiam, ut tunc certam ualeas habere confi-
 dentiam. O quam felix et prudens qui talis nunciat
 tur esse in uita, qualis optat inueniri in morte. Age,
 age, nūc charissime, quicquid potes, quia nescis quan-
 do morieris. Nescis etiam, quid tibi post mortem se-
 quetur. Noli confidere super amicos & proximos,
 quia citius obliuiscuntur tui quam æstimas. Si non es
 modo sollicitus pro teipso, quis erit sollicitus pro te in
 futuro? Melius est nunc tempestiue providere & ali-
 quid boni præmittere, quam super aliorum auxilio
 sperare. Dum tempus habes, cōgrega diuitias immor-
 tales, eleemosynarum largitione. Fac tibi nunc ami-
 cos uenerando dei sanctos, ut cum defeceris de hac ui-
 ta, illi te recipiant in æterna tabernacula. Gregorius:
 Curandum nobis est & cum magnis quotidie fletibus
 cogitandum, quam sæuus sua in nobis opera requi-
 rens in die nostri exitus princeps huius mundi uenia-
 et. Bernardus. Quis (inquit) ille pauor erit, o anima

Gregorius

Bernardus

1129

mea, cum dimissis omnibus, quorum est tibi tam iucunda presentia, tam gratus aspectus, sola penitus incognitam regionem ingredieris & occurrantia tibi ceteruatim irruere terribilissima monstra uidebis. Quis in die tante necessitatis occurret? Quis iucibitur & iugentibus preparatis ad esam? Quis consolabitur? Quis deducet? Sed occurrunt utique iustorum animabus angelii sancti, daemones arcendo, ne illas exeuntes impediunt, ac ipsas in caelum cum gaudio deferendo. Porro de iniquarum animarum transitu dicit Bernardus, quod est illis horror in exitu, dolor in transitu, pudor in conspectu gloriae magni dei. Vnde psalmist. Mors peccatorum pessima. Mala in amissione mundi, peior in corporis & animae separatione, pessima in uermis contritione & ignis concrematione. Et quod omnium pessimum est, in diuinae contemplationis priuatione. Considera ergo dilectissime mihi frequenter, quod mors non potest declinari, hora mortis non potest inuestigari, tempus a deo praordinatum non potest immutari. O uita secura ubi conscientia pura, ubi mors sine formidine expectatur, cum dulcedine operatur, & cum deuotione acceptatur. Bona siquidem est mors iusti propter requiem, melior propter nouitatem, optima propter securitatem.

De gaudijs paradisi & poenis inferni

Cap. VII.

Oculus non uidit nec auris audiuit, nec in corde hominis ascendit, quae preparauit deus his qui diligunt.